

Sygn. akt XV Ca 1259/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 luty 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Borkowicz-Grygier

Sędzia: SO Brygida Łagodzińska (spr.)

Sędzia: SR del. Agnieszka Śliwa

Protokolant: prot. sąd. Agata Lipowicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 stycznia 2014 roku w Poznaniu

sprawy z powództwa J. M.

przeciwko W. M.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 14 czerwca 2013 r.

sygn. akt IV RC 112/13

I. prostuje oczywistą omyłkę w komparycji zaskarżonego wyroku poprzez wpisanie w miejsce „14 czerwca 2012 r.” daty „14 czerwca 2013 r.”;

II. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchyla z dniem 1 lutego 2014 r. obowiązek alimentacyjny powoda J. M. wobec pozwanej W. M. ostatnio ustalony ugodą sądową, zawartą w dniu 19 listopada 2008 r. przed Sądem Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, zatwierdzoną prawomocnym postanowieniem Sądu z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie o sygn. akt IV (...);
2. w pozostałej części powództwo oddala;
3. nie obciąża pozwanej kosztami procesu poniesionymi przez powoda;

III. w pozostałej części apelację oddala;

IV. nie obciąża pozwanej kosztami postępowania apelacyjnego poniesionymi przez powoda;

/-/ B. Łagodzińska/-/ J. Borkowicz-Grygier/-/ A. Śliwa

UZASADNIENIE

Powód J. M.wniósł o uchylenie jego obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanej W. M.określonego ugodą z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie o sygn. akt IV RC (...)oraz o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwana W. M. wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2014 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w punkcie 1. oddalił powództwo, a w punkcie 2. obciążył powoda kosztami sądowymi w zakresie uiszczonym.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowią następujące ustalenia faktyczne i rozważania Sądu pierwszej instancji:

W. M., ur. (...), pochodzi ze związku małżeńskiego A. M.i J. M.rozwiązanego przez rozwód. Ostatnio obowiązek alimentacyjny J. M.ustalony został w ugodzie sądowej zawartej przed Sądem Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu dnia 19 listopada 2008 roku w sprawie sygn. akt IV RC (...)na kwotę 450 zł miesięcznie. W momencie zawarcia ugody sytuacja życiowa i materialna stron przedstawiała się następująco: W. M.miała wówczas skończone 15 lat, uczęszczała do III klasy gimnazjum o profilu dwujęzycznym (...)w Zespole (...)w P.. W związku z nauką jej matka ponosiła koszty zakupu podręczników w kwocie 450 zł, wyprawki w kwocie 150 zł, nadto dodatkowo około 80 zł miesięcznie. Koszt dodatkowych lekcji j. angielskiego i niemieckiego wynosił 40-60 zł miesięcznie. Na wyżywienie córki jej matka wydawała 350-400 zł miesięcznie, na środki higieny 60-70 zł miesięcznie, na odzież średnio 100 zł miesięcznie. W. M.chorowała na astmę oskrzelową, cierpiała na alergię skórno-oddechową, w związku z tymi schorzeniami jej matka ponosiła wydatki na leki w kwocie 200-250 zł miesięcznie. Pozwana mieszkała wówczas razem z matką oraz dziadkami, a miesięczne opłaty związane z utrzymaniem tego mieszkania kształtowały się następująco: czynsz 608 zł, prąd 75 zł, gaz 27 zł, TV i Internet 124 zł. Matka pozwanej A. M.pracowała w Zespole (...)w P.na stanowisku pracownika (...), a jej wynagrodzenie wynosiło średnio 1.220 zł miesięcznie netto. J. M.podczas ostatniej sprawy pracował w firmie transportowej, gdzie uzyskiwał zarobki w wysokości 1.200 zł miesięcznie. Powód mieszkał wówczas z żoną i siedmioletnią córką. Żona powoda również pracowała. Miesięczne wydatki J. M.kształtowały się następująco: alimenty 350 zł, dojazd do pracy 100 zł, dowóz córki do szkoły 100 zł, prąd 135 zł, śmieci 50 zł, wywóz nieczystości 15 zł, węgiel 150 zł, butla gazu 23 zł, podatek od nieruchomości 42 zł rocznie. W niniejszej sprawie o sygn. akt IV RC 112/13 sytuacja życiowa i materialna stron przedstawiała się następująco: W. M.ma obecnie skończone 19 lat. Pozwana w 2012 r. ukończyła Liceum (...)w P.na profilu socjalnym. Nie dopuszczono jej do matury, której potem też nie zdawała, ponieważ w sierpniu 2012r. miała dwa egzaminy komisyjne z języka angielskiego i języka polskiego, które zaliczyła do dnia 28.08.2012r., kiedy wystawiono jej świadectwo ukończenia liceum. W październiku 2012 r. podjęła naukę w trybie zaocznym w Szkole Policealnej (...)na kierunku (...). Zajęcia, odbywają się co drugi weekend w soboty i niedziele, a nauka w tej szkole ma się zakończyć w styczniu 2014r. Egzaminy zdaje na 4 i 5, na koniec szkoły musi zdać egzamin na technika (...)i jak zdobędzie ten zawód ma zamiar zatrudnić się w firmie i robić szkolenia (...). Pozwana planuje wrócić do pracy jak zdobędzie ten zawód, a dziecko pośle do żłobka. Pozwana w dniu (...) urodziłprzedwcześnie syna K. K.pochodzącego z nieformalnego związku z G. K.. Ojciec dziecka uznał syna przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w P.. Na mocy ugody zawartej dnia 10 maja 2013 r. przed Sądem Rejonowym Poznań- Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu G. K.zobowiązał się płacić na małoletniego syna K. K.alimenty w wysokości 550 zł miesięcznie. G. K.obecnie nie bierze udziału w wychowaniu syna, mieszka w Ś.. Bieżącą pieczę nad synem sprawuje pozwana, która sama wychowuje syna. Na utrzymanie syna pozwana wydaje około 1.120 zł miesięcznie (wyżywienie 450 zł, leki 120 zł, art. higieniczne 150 zł, pampersy 250 zł, ubiór 150 zł). W. M.mieszka wraz z synem, matką, babcią i dziadkiem w mieszkaniu będącym własnością jej dziadków, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Miesięczne koszty utrzymania tego lokalu kształtują się na poziomie około 780 zł, w szczególności: czynsz 607 zł, gaz 22 zł, prąd około 150 zł, a pozwana partycypuje w tych kosztach kwotą 250 zł miesięcznie. Matka pozwanej A. M.pracuje nadal w Zespole (...)w P.na stanowisku pracownika (...), pracuje w godzinach od 13.00 do 21.00. Babcia W. M.jest na emeryturze ma ok. 70 lat, a jej uposażenie to kwota około 1.000 zł miesięcznie, natomiast emerytura dziadka wynosi około 1.300 zł miesięcznie. Dziadkowie pozwanej przebywają w domu, są ludźmi schorowanymi, babcia ma rozrusznik serca i endoprotezę. Pozwana na swoje wyżywienie przeznaczza 400 zł miesięcznie, na leki na

astmę ok. 150 zł miesięcznie (jak sterydowe (...), (...), (...)), na ubiór 150 zł miesięcznie, na środki czystości i higieny 150 zł miesięcznie, dojazd o szkoły 50 zł miesięcznie. W. M. w semestrze ma pięć przedmiotów, a zakup jednej książki to koszt od 37 do 53 zł, porusza się komunikacją miejską, ma ulgi na legitymację szkolną. Pozwana przed urodzeniem dziecka pracowała już dorywczo na produkcji, też jako pakowacz, szukała pracy chałupniczej, ale nikt jej nie przysłał oferty do wykonania. Pozwana nie rejestrowała się Powiatowym Urzędzie Pracy. Z informacji Powiatowego Urzędu Pracy w P. wynika, że dla osób bez kwalifikacji są następujące oferty pracy: telemarketer od 1.700 zł brutto, pomoc kuchenna od .600 zł brutto, pakowacz od 13,36 zł brutto na zlecenie, handlowiec- sprzedawca od 1.600 zł brutto. Powód J. M. pracuje nadal w tej samej co podczas ostatniej sprawy alimentacyjnej firmie transportowej jako kierowca kategorii C, a jego średnie wynagrodzenie netto wynosi obecnie 1.400 zł miesięcznie. Jak wynika z zeznania podatkowego pozwany w 2012 r. uzyskał ze stosunku pracy dochód 19.671,16 zł. Żona powoda pracuje, a jej wynagrodzenie to 2.100 zł netto miesięcznie. J. M. nadal mieszka razem z żoną oraz młodszą 12 - letnią córką w domu będącym własnością żony. Na remont tego domu powód wraz z żoną dnia 6.05.2008 r. wzięli kredyt hipoteczny w wysokości 135.000 zł, a rata kredytu wynosi 850 zł miesięcznie. Ponadto powód z żoną spłacają kartę kredytową w (...)kwotę 160 zł miesięcznie. Miesięczny koszt utrzymania domu powoda to około 800 zł, w szczególności prąd 220 zł, butla z gazem 60 zł, woda 26 zł (całość kosztów 78 zł podzielone na 3 miesiące), wywóz śmieci 28 zł (całość kosztów 168 zł podzielone na 6 miesięcy), podatek od nieruchomości 23 zł, opał 320 zł (całość kosztów 4 razy 960 zł podzielone na 12 miesięcy), Internet 130 zł. J. M. wraz z żoną otworzył w grudniu 2012 r. firmę zajmującą się wywozem nieczystości. Na rozwój tej firmy powód dnia 9 października 2012r. w (...)S. podpisał umowę pożyczki na 40.000 zł, rata kredytu wynosi 1.025,41 zł miesięcznie. Firma ta przynosi około 10.000 zł przychodu miesięcznie, a kosztami działalności jest głównie zakup paliwa. Powód z żoną sami prowadzą tę działalność, nie zatrudniają pracowników. J. M. wraz z żoną są właścicielami samochodu specjalnego marki M., rok produkcji 1991 r., samochodów osobowych: M. (...)rok produkcji 2002, oraz C. (...)rocznik 2001. Powód na paliwo - dojazd do pracy przeznacza około 200 zł miesięcznie, a jego żona podobną kwotę. Na wyżywienie wydaje około 300 zł miesięcznie, na środki czystości 50 zł miesięcznie, na odzież 40 zł miesięcznie (całość kosztów 500 zł podzielona na 12 miesięcy). J. M. nie ma żadnego kontaktu z córką, nie ma informacji na temat jej obecnej sytuacji życiowej, rodzinnej i zarobkowej. Na utrzymanie córki zgodnie z zawartą ugodą przekazuje 450 zł miesięcznie, oraz ponadto dobrowolnie kwotę 100 zł. Stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych, a także prywatnych oraz zeznań stron, powoda J. M. i pozwanej W. M.. W pewnym zakresie ustalenia Sądu oparte zostały na zasadach doświadczenia życiowego. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowiły przepisy art. 189 k.p.c. oraz art. 133 § 1 w zw. z art. 138 kro oraz art. 133 § 3 kro. Na podstawie tych przepisów obowiązany do alimentacji ma prawo żądać ustalenia wygaśnięcia (uchylenia) obowiązku alimentacyjnego wobec uprawnionego z tego tytułu dziecka, gdy jest ono już w stanie samodzielnie się utrzymać, a nie znajduje się w niedostatku, bowiem rodzice są obowiązani do świadczeń alimentacyjnych wobec dziecka, które nie jest jeszcze w stanie samodzielnie się utrzymać, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Z definicji obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dziecka (utrzymanie i wychowanie) wynika, że obowiązek ten ustaje dopiero wówczas, gdy dziecko osiągnie samodzielność życiową, co z reguły łączy się z możliwością podjęcia pracy zarobkowej, przy czym oczywistym jest, iż nie można powyższego oczekiwać od małoletniego dziecka. Możliwość podjęcia pracy zarobkowej nie może być jednak rozważana w oderwaniu od osobistej i życiowej sytuacji danego uprawnionego, a przede wszystkim bez oceny kierunku i czasookresu podjętej edukacji, rodzaju zdobytego zawodu, możliwości na rynku pracy, wieku uprawnionego, starań uprawnionego do osiągnięcia zdolności do samodzielnego utrzymania się i stopnia wykorzystania w tym zakresie swoich możliwości, wiedzy i zdolności. Czas trwania obowiązku alimentacyjnego rodziców nie jest też związany ze zdobyciem konkretnego stopnia wykształcenia. Zależać będzie to od okoliczności konkretnego przypadku, a w szczególności tego, czy dziecko osiągnęło już kwalifikacje do podjęcia pracy, która zapewni mu odpowiednie utrzymanie. Często należy w takich przypadkach rozważyć czy stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych albo zdobywanie dodatkowych uprawnień nie prowadzi do niezasadnego przedłużania obowiązku alimentacyjnego rodzica. Z tej przyczyny w odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletniość, brać należy pod uwagę to, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste jej kontynuowanie nauki. Natomiast art. 133 § 3 kro stanowi, że rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się. Zgodnie natomiast z brzmieniem art. 138

kro, w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przy ocenie, czy zachodzą przesłanki do zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego w myśl art. 138 k.r.o., należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków, a zwłaszcza możliwości zarobkowych i majątkowych stron. Sąd Rejonowy wskazał, że obowiązek alimentacyjny J. M. wobec córki W. M. został ostatnio ustalony w ugodzie zawartej przed Sądem Rejonowym (...) w dniu 19 listopada 2008 r. w sprawie sygn. akt IV RC (...) w wysokości 450 zł miesięcznie. Badaniu w postępowaniu podlegał zatem okres od momentu zawarcia ugody (19 listopada 2008 r.) do chwili wyrokowania niniejszym postępowaniu (art. 316 k.p.c.). Sąd pierwszej instancji podkreślił, że od momentu orzekania o wysokości renty alimentacyjnej na rzecz pozwanej sytuacja rodzinna i zdrowotna powoda nie uległa zmianie, mieszka z rodziną w tym samym domu. J. M. pracuje nadal w tej samej firmie, ma stałą pracę, a jego wynagrodzenie zwiększyło się. Nadto powód wraz z żoną założyli firmę zajmującą się wywozem nieczystości, która przynosi przychód w wysokości około 10.000 zł miesięcznie, a kosztami jej działalności jest przede wszystkim paliwo. Natomiast pozwana we wskazanym okresie ukończyła gimnazjum, szkołę średnią i rozpoczęła naukę w szkole policealnej. Znacząco zmieniła się jej sytuacja rodzinna, bowiem W. M. w grudniu 2012 r. urodziła przedwcześnie syna, pochodzącego z nieformalnego związku, którego wychowuje samotnie. Ojciec dziecka zgodnie z ugodą zawartą przed tutejszym Sądem łoży na jego utrzymanie kwotę 550 zł miesięcznie. Zdaniem Sądu Rejonowego, pomimo ukończenia szkoły średniej, pozwana nie ma możliwości samodzielnego utrzymania. Od ustalenia alimentów minęły ponad cztery lata. W tym czasie alimentowana podnosiła swoje kwalifikacje i kontynuowała naukę. W. M. bez żadnych opóźnień w nauce ukończyła gimnazjum, a następnie liceum w umożliwionym systemem egzaminów komisyjnych czasie. Bezpośrednio po ukończeniu szkoły średniej pozwana rozpoczęła naukę w październiku 2012 r. w Policealnej Szkole (...), pragnąc uzyskać tytuł Technika (...). Ukończenie wskazanej szkoły pozwoli W. M. uzyskać zawód, uprawnienia, kwalifikacje i umożliwi podjęcie pracy, dzięki której będzie mogła utrzymać siebie i syna. Sąd Rejonowy brał pod uwagę unormowanie zawarte w art. 133§3 kro. Uznał jednak, że przepis ten nie znajdował zastosowania. Podkreślił, że sytuacja powoda od momentu zawarcia przez strony ugody w listopadzie 2008 r. nie zmieniła się na gorsze. Przede wszystkim powód nadal ma stałą, stabilną pracę, wzrosła wysokość jego wynagrodzenia. Podkreślił, że powód wraz z żoną w 2012r. otworzyli własną działalność gospodarczą, która się rozwija i przynosi przychody rzędu 10.000 zł miesięcznie. Wprawdzie powód ma duże zobowiązania kredytowe, jednak część z nich powstała już w 2008 r., a część była związana z założeniem działalności gospodarczej, zatem spłata rat kredytowych może być wliczona w koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Nadto należy podnieść, że zgodnie z orzeczeniem SN z dnia 24 marca 2000 r. (sygn. akt I CKN 1538/99) trudna sytuacja materialna rodziców nie zwalnia ich od obowiązku świadczenia na potrzeby dzieci. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości. Orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 133 § 1 k.r.o., poprzez jego błędną wykładnię przejawiającą się w uznaniu, że kontynuowanie nauki w systemie zaocznym oraz przy jednoczesnym przedstawieniu przez Powiatowy Urząd Pracy czterech ofert, z których mogłaby skorzystać pozwana, uniemożliwia pozwanej samodzielne utrzymanie się, co w konsekwencji, wbrew wskazanej regulacji, doprowadziło do utrzymania obowiązku alimentacyjnego ciężącego na powodzie;

2. naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 244 k.p.c. poprzez dokonanie niewłaściwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w wyniku nieprawidłowego odczytania dokumentów urzędowych - rozliczeń podatkowych powoda, a w konsekwencji błędne ustalenie, że jego dochód wyniósł 19.671,16 zł, w sytuacji gdy, jak to wynika z przedstawionych rozliczeń podatkowych, od kwoty tej należało odjąć składki na ubezpieczenie społeczne oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne;

b) art. 233 k.p.c. polegające na:

- uznaniu, iż strona powodowa nie powoływała się na okoliczności związane z sytuacją finansową powoda, która to nie pozwalała mu łożyć na utrzymanie pozwanej, mimo, iż twierdzenie to zostało podniesione przez powoda w piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2013 roku,

- pominięciu faktu, że sytuacja finansowa powoda pogorszyła się od czasu uprzednio zasądzonej renty, a w konsekwencji pominięcia okoliczności związanych ze wzrostem kosztów utrzymania drugiej córki powoda, wydatków związanych z nowo zaciągniętymi zobowiązaniami kredytowymi, a w obecnej chwili z utratą pracy,

- uznaniu, iż spłata rat kredytu, w szczególności uzyskanych na cele remontowe domu, jak i kredytu konsumenckiego, może być zaliczona w koszty uzyskania przychodu z prowadzonej działalności gospodarczej, mimo iż przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wykluczają taką możliwość,

- uznaniu, iż przychody osiągane przez małżonkę powoda z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej świadczą o tym, iż powód posiada możliwości dalszej regulacji renty alimentacyjnej na rzecz osoby, która winna się samodzielnie utrzymać,

- uznaniu, iż kosztami działalności gospodarczej małżonki powoda są przede wszystkim koszty zakupu paliwa, mimo iż do kosztów prowadzenia działalności doliczyć należy m.in. opłaty za punkt zlewczy, składki odprowadzane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, opłaty administracyjne,

- uznaniu, iż koszty wyżywienia, wydatki na środki higieniczne oraz środki czystości, a także koszty ubioru pozwanej są wyższe aniżeli koszty wyżywienia pozwanego, co jawi się jako sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego,

- pominięciu podczas wyrokowania okoliczności, iż pozwana do chwili obecnej nie uzyskała świadectwa dojrzałości, a w konsekwencji błędnym uznaniu, iż pozwana bez żadnych opóźnień kontynuuje naukę i konsekwentnie dąży do zdobycia zawodu;

c) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 241 k.p.c. — polegającą na nieuzupełnieniu postępowania dowodowego i niezobowiązaniu do przedłożenia dokumentacji finansowej przedsiębiorstwa (...), w sytuacji gdy Sąd miał możliwość zobowiązania powoda do przedłożenia tej dokumentacji, a jednocześnie dowód ten miał istotne dla sprawy znaczenie, bowiem sytuacja majątkowa tejże jednostki gospodarczej wywarła wpływ na zapadłe orzeczenie,

- art. 737 k.p.c. — poprzez nierozpoznanie w sprawie wniosku powoda o udzielenie zabezpieczenia i pozostawieniu tego wniosku do dnia dzisiejszego bez rozpoznania.

Wskazując na powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego powoda, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Rozważania prawne w przedmiocie zarzutów apelacji Sąd Okręgowy rozpoczął od ustosunkowania się do zarzutów naruszenia przepisów postępowania, kwestionujących dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę materiału sprawy oraz poczynione na tej podstawie ustalenia faktyczne, gdyż prawidłowo ustalona podstawa faktyczna daje podstawy do rozpoznania zarzutów naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego.

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął

sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w P.z dnia 27 kwietnia 2006 r., I Aca (...)).

W ramach tego zarzutu powód podnosił, że Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo odczytał dokumenty urzędowe w postaci rozliczeń podatkowych powoda, w konsekwencji czego nieprawidłowo ustalił jego miesięczny dochód. Sąd odwoławczy uznał powyższy zarzut za nieuzasadniony, przyjmując za miarodajne dla ustalenia spornej okoliczności twierdzenia powoda wyrażone w piśmie z dnia z dnia 4 kwietnia 2013 r., w którym wskazał, że jego miesięczne dochody (w oparciu o przedłożoną do akt dokumentację podatkową) wynoszą 1.402 zł. (k. 115). Kwotę tę potwierdził, zeznając na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2013 r. W tych okolicznościach ustalenia Sądu pierwszej instancji co do tej okoliczności były prawidłowe. Utrata pracy przez powoda nie wpływała na powyższe ustalenia, ponieważ, stosownie do przeprowadzonego dowodu z dokumentu w postaci świadectwa pracy powoda oraz wyjaśnień złożonych na rozprawie apelacyjnej, utracił on zatrudnienie na podstawie złożonego pracodawcy wypowiedzenia, a jego wyjaśnienia przyczyn takiego rozwiązania stosunku pracy, Sąd odwoławczy ocenił jako niejasne. Skoro po stronie pracodawcy powstały trudności z zapewnieniem powodowi pracy, to niezrozumiałym jest fakt, iż to sam powód wypowiedział stosunek pracy. W tych okolicznościach zastosowanie znajdował przepis art. 136 k.r.o., zgodnie z którym jeżeli w ciągu ostatnich trzech lat przed sądowym dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych osoba, która była już do tych świadczeń zobowiązana, bez ważnego powodu zrzekła się prawa majątkowego lub w inny sposób dopuściła do jego utraty albo jeżeli zrzekła się zatrudnienia lub zmieniła je na mniej zyskowne, nie uwzględnia się wynikłej stąd zmiany przy ustalaniu zakresu świadczeń alimentacyjnych. W związku z tym Sąd odwoławczy przyjął, że miesięczne dochody powoda to kwota 1.400 zł.

Odnosnie zarzutu o nieprawidłowej ocenie materialnej sytuacji powoda i jego nowej rodziny, to Sąd odwoławczy miał na uwadze, że według twierdzeń J. M. jego miesięczne wydatki to kwota 4.000 zł. Są to wydatki, które w znacznym stopniu przekraczają deklarowane przez niego i jego żonę dochody, co czyniło twierdzenia w tym zakresie za niewiarygodne. Nie jest możliwym w świetle zasad doświadczenia życiowego, by osoby o łącznym dochodzie ok. 3.500 zł otrzymywały kolejne kredyty, na łączną wartość około 200.000 zł i spłacają je w miesięcznych ratach w wysokości ponad 1.500 zł. Sprzeczność tych ustaleń z zasadami doświadczenia życiowego prowadziła Sąd odwoławczy do wniosku, że dochody osiąmane przez gospodarstwo domowe powoda są wyższe aniżeli deklarowane. Rację miał apelujący, że nie ma podstaw, by przypisać odpowiedzialność żonie powoda za partycypowanie w kosztach utrzymania pozwanej, jednak dla ustalenia jego sytuacji majątkowej miarodajne były koszty ponoszone w gospodarstwie domowym, które pozwany tworzy razem z żoną i córką P.. Tylko w takim sensie Sąd pierwszej instancji odwoływał się do dochodów żony powoda. Reasumując Sąd odwoławczy przyjął, także w oparciu o zeznania J. M., że jego miesięczne usprawiedliwione wydatki to kwota około 800 zł, w tym: wydatki mieszkaniowe -170 zł, wyżywienie - 300 zł, środki czystości – 50 zł, odzież- 50 zł, paliwo- 200 zł. Przyjęta przez Sąd kwota miesięcznego wynagrodzenia w wysokości 1.400 zł, pomniejszona o powyższą kwotę 800 zł, oznaczała, że do dyspozycji powoda pozostawała kwota 600 zł. Był on zatem zdolny do uiszczania na rzecz pozwanej alimentów w wysokości 450 zł.

Wysokość kosztów prowadzonej przez małżonkę powoda działalności gospodarczej, innej niż koszty paliwa, powód nie wykazał, więc Sąd pierwszej instancji nie miał podstaw, by czynić szersze ustalenia w tym przedmiocie.

Jako niezasadny Sąd odwoławczy uznał także zarzut naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. w zw. z art. 241 k.p.c. poprzez niezuzupełnienie przez Sąd Rejonowy postępowania dowodowego o dowody z dokumentacji finansowej przedsiębiorstwa (...). Postępowanie dowodowe jest postępowaniem kontradyktoryjnym i stosownie do treści przepisu art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody, z których wywodzą skutki prawne. Dopuszczenie przez Sąd dowodu z urzędu stanowi sytuację wyjątkową, ponieważ może zostać ocenione jako naruszenie zasady bezstronności. W ocenie Sądu odwoławczego przeprowadzenie z urzędu wspomnianego dowodu było tym bardziej nieuzasadnione, że powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, a zatem nie zachodziła podstawa do udzielenia pomocy stronie w zgłaszaniu wniosków dowodowych.

Jako nieistotny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy Sąd uznał także zarzut pominięcia przez Sąd pierwszej instancji, że pozwana nie uzyskała świadectwa dojrzałości. Z okoliczności niniejszej sprawy wynikało, że dla dalszej edukacji,

w tym zdobycia zawodu nie było konieczne zdanie matury, wystarczające było ukończenie szkoły średniej. Pozwana podjęła naukę w szkole (...) dla zdobycia kwalifikacji umożliwiających jej zatrudnienie i szkołę tę ukończyła w dniu 31 stycznia 2014 r.

Reasumując powyższe zarzuty apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zasadny był zarzut o naruszeniu przez Sąd procedury, polegający na pominięciu wniosku powoda o udzielenie zabezpieczenia. Na tym etapie postępowania zarzut ten nie rzutował jednak na ostateczne rozstrzygnięcie, tym bardziej, że Sąd pierwszej instancji powództwo oddalił, nie znajdując podstaw do zastosowania art. 138 k.r.o. w zw. z art. 133§1 k.r.o. w zw. z art. 135§1 i 3 k.r.o.

Oceniając materiał sprawy na nowo, Sąd pierwszej instancji ustalił, że miesięczne usprawiedliwione potrzeby pozwanej to kwota 1.000 zł, w tym: żywność- 400 zł, odzież – 100 zł, środki higieny- 50 zł, leki-150 zł, opłaty za mieszkanie – 300 zł.

Sąd odwoławczy uznał, odmiennie niż Sąd pierwszej instancji, że z chwilą ukończenia liceum pozwana miała możliwość podjęcia pracy na pół etatu. Pozwalał jej na to grafik zajęć, które głównie odbywały się w sobotę i niedzielę i to co dwa tygodnie albo jeszcze rzadziej. Podczas zjazdów dzieckiem do południa mogła zaopiekować się matka pozwanej, która pracuje zawodowo, ale rozpoczyna pracę od godziny 13.00. Mając na uwadze wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, możliwości zarobkowe pozwanej Sąd ustalił na kwotę 600 zł netto. Zważywszy jednak, że do dnia 31 stycznia 2014 r. zdobywała ona kwalifikacje zawodowe po ukończeniu liceum Sąd Okręgowy przyjął, że do tego dnia alimenty od powoda w wysokości 450 zł były uzasadnione, ponieważ stanowiły dopełnienie potrzebnej jej na własne utrzymanie kwoty 1.000 zł.

Z chwilą ukończenia przez pozwaną szkoły i zdobycia zawodu technika bhp, należało uznać, że uzyskała ona kwalifikacje zawodowe pozwalające jej na podjęcie pracy zawodowej na cały etat, co zresztą deklarowała podczas procesu. Podjęcie dalszej nauki w sytuacji życiowej pozwanej nie uzasadnia dalszego obciążania na jej rzecz obowiązkiem alimentacyjnym powoda. Rozpoczęty przez W. M. nowy kierunek kształcenia nie miał związku z dopiero co ukończonym, a przy tym w świetle zasad doświadczenia życiowego, Sąd odwoławczy nie miał podstaw, by przyjąć, że da on jej większe szanse na znalezienie zatrudnienia na rynku pracy niż poprzednio ukończona edukacja. Okoliczność, że rozpoczęcie pracy uniemożliwi pozwanej opiekę nad dzieckiem, nie mogła obciążać pozwanego, ponieważ nie on jest ojcem dziecka. W związku z tym Sąd Okręgowy przyjął, że od dnia 1 lutego 2014 r. pozwana ma możliwość osiągnięcia dochodów na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę, które wynosi 1.237 zł netto i tym samym samodzielnego zaspokojenia swoich potrzeb materialnych.

Poczynione przez Sąd odwoławczy ustalenia co do usprawiedliwionych potrzeb pozwanej, jej możliwości zarobkowych i majątkowych oraz zarobkowych i majątkowych możliwości powoda, skutkowały uznaniem, że w odniesieniu do ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów doszło do zmiany stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o., począwszy od dnia 1 lutego 2014 r. Z tych powodów zaskarżony wyrok podlegał zmianie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok poprzez uchylenie obowiązku alimentacyjnego powoda względem wobec pozwanej z dniem 1 lutego 2014 roku, a w pozostałej części na postawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., zwalniając powódkę od ponoszenia tych kosztów na rzecz powoda. Sąd miał na uwadze to, że apelacja została uwzględniona tylko w części, a ponadto trudną sytuację materialną powódki, która ma także na utrzymaniu dziecko.

Na podstawie art. 350§1 i 3 k.p.c. Sąd sprostował oczywistą omyłkę w komparycji zaskarżonego wyroku poprzez wskazania prawidłowej daty wydania wyroku.

/-/ B. Łagodzińska/-/ J. Borkowicz- Grygier/-/ A. Śliwa